

ROMANIA

DOSAR NR.54621/3/2011

TRIBUNALUL BUCURESTI SECTIA A IV-A CIVILA

SENTINȚA CIVILĂ NR.1173

Ședința publică din data de 29.05.2012

Tribunalul compus din:

PREȘEDINTE : MIRUNA LUPU

GREFIER : CRISTINA BACIU

Pe rol soluționarea cererii formulate de reclamantul Ciutacu Florică în contradictoriu cu pârâțul GUVERNUL ROMÂNIEI cererea de chemare în judecată având ca obiect „recunoaștere drepturi de autor” .

Dezbaterile în fond și susținerile orale ale părților au avut loc în ședința publică de la 22.05.2012, fiind consemnate în încheierea de ședință de la acea dată ce face parte integrantă din prezenta, când tribunalul pentru a da posibilitate părților să depună la dosar concluzii scrise, a amânat pronunțarea la 29.05.2012, când a hotărât:

TRIBUNALUL

Prin cererea înregistrată pe rolul Tribunalului București Secția a IV-a Civilă la data de 25.07.2011 sub nr.54621/3/2011, reclamantul Florică Citacu a chemat în judecată pe pârâțul Guvernul României, ca prin hotărârea ce se va pronunța să se dispună recunoașterea dreptului de autor în persoana reclamantului, izvorât din publicarea în anul 2007 a lucrării "CODUL CIVIL ADNOTAT" la Editura Monitorul Oficial; constatarea încălcării acestui drept de către pârâtă prin publicarea în anul 2009 a Expunerii de Motive la Legea nr. 287/2009 - Noul Cod Civil -, respectiv Secțiunea a II-a Motivul emiterii actului normativ, punctul 1 Descrierea situației actuale;publicarea prin mijloacele de comunicare în masă a hotărârii instanței de judecată, pe cheltuiala pârâtei; obligarea pârâtei la plata de daune morale în valoare de 50.000 Euro, echivalentul în lei la data pronunțării hotărârii.

În motivarea acțiunii reclamantul arată în principal următoarele: în anul 2007, reclamantul a publicat lucrarea Codul Civil adnotat la Editura Monitorul Oficial, unde, în Cuvântul-înainte, a realizat o expunere originală a percepției reclamantului, față de importanța și funcția acestui act normativ, arătând: Codul civil al fiecărei țări este o oglindă a vieții respectivului sistem social. Normele pe care le conțin răspund unor nevoi concrete și în același timp, tind să vină în întâmpinarea necesităților ce rezultă din dinamica vieții sociale. Astfel, el se constituie într-un modelator al raporturilor interumane, oferind individului aflat

în relație cu sine însuși și cu alți indivizi principii după care își poate conduce viața sub toate aspectele ei - spiritual, material, biologic și, mai ales, social.

Normele dintr-un Cod civil par, uneori, chiar și celor avizați, ca având un înalt grad de generalitate și abstractizare. Pentru fiecare caz concret, interpretarea, în vederea aplicării, a textelor din Cod are un caracter de nouitate absolută. De asemenea, este dificil, dacă nu chiar imposibil, ca, interpretând Codul civil, să poată fi considerate ca fiind sub incidența normelor sale toate categoriile de relații sociale. Cu toate acestea, de câteva mii de ani, principiile care guvernează raporturile dintre oameni, sunt aceleași. Iată ceea ce oferă, prin excelență, orice Cod civil: principii de drept natural, în jurul cărora se structurează orice tip de societate, indiferent de timp și spațiu (...).

În anul 2009, prepușii pârâtului, au redactat și publicat Expunerea de motive la Legea nr. 287/2009, Noul Cod Civil unde, în Secțiunea a II-a intitulată Motivul emiterii actului normativ, referindu-se la Descrierea situației actuale se reproduc (copiază) mai multe fragmente, mai mari sau mai mici, din opera . Astfel se arată reclamantului:

Codul civil este o oglindă a unui sistem social. Normele pe care le conține răspund unor nevoi concrete și, în același timp, tind să vină în întâmpinarea dinamicii vieții sociale. Astfel, el se constituie într-un modelator al raporturilor interumane, oferind individului aflat în relație cu sine însuși și cu alți indivizi principii după care își poate conduce viața, sub toate aspectele ei - spiritual, material, biologic și, mai ales, social.

Principiile care guvernează raporturile dintre oameni sunt, în esența lor aceleași. Tocmai de aceea, un cod civil oferă, prin excelență, principii de drept constante, în jurul cărora se structurează orice tip de societate, indiferent de timp și spațiu (...).

Astfel, analizând comparativ cele două texte, se observa cum, dincolo de faptul că se preia aceeași idee originală (aspect ne-ilicit) se reproduc, de către pârâtă, fără citarea autorului (sursei), mai multe cuvinte, propoziții și chiar fraze din lucrarea originală (a reclamantului), respectiv, sunt reproduse "fidel" pasaje precum: Codul civil al fiecărei țări este o oglindă a vieții respectivului sistem social; Text Cod civil adnotat: Codul civil este o oglindă a unui sistem social-
Text Expunere de Motive

Normele pe care le conțin răspund unor nevoi concrete și, în același timp, tind să vină în întâmpinarea necesităților ce rezultă din dinamica vieții sociale-
Text Cod civil adnotat.

Normele pe care ie conține răspund unor nevoi concrete și, în același timp, tind să vină în întâmpinarea dinamicii vieții sociale, Text Expunere de Motive

Astfel, el se constituie într-un modelator al raporturilor interumane, oferind individului aflat în relație cu sine însuși și cu alți indivizi principii după care își poate conduce viața sub toate aspectele ei - spiritual, material, biologic și, mai ales, social.

Text Cod civil adnotat

Astfel, el se constituie într-un modelator al raporturilor interumane, oferind individului aflat în relație cu sine însuși și cu alți indivizi principii după care își poate conduce viața, sub toate aspectele ei - spiritual, material, biologic și, mai ales, social.

Text Expunere de Motive

Cu toate acestea, de câteva mii de ani, principiile care guvernează raporturile dintre oameni, sunt aceleași, lăsa ceea ce oferă, prin excelență, orice Cod civil: principii de drept natural, în jurul cărora se structurează orice tip de societate, indiferent de timp și spațiu.

Text Cod civil adnotat

Principiile care guvernează raporturile dintre oameni sunt, în esența lor aceleași. Tocmai de aceea, un cod civil oferă, prin excelență, principii de drept constante, în jurul cărora se structurează orice tip de societate, indiferent de timp și spațiu

Text Expunere de Motive

Consideră că se găsește înaintea unui caz flagrant de plagiat, noțiune definită de DEX ca fiind Operă literară, artistică sau științifică a altcuiva, însușită (integral sau parțial) și prezentată drept creație personală și de doctrina juridică fiind drept Prezentarea ca fiind munca proprie a. cuiva, a cuvintelor, ideilor, argumentelor unei alte persoane, fără o corectă recunoaștere a sursei prin citare, referire sau notă, de vreme ce, așa după cum lesne rezultă, prepușii pârâtului nu s-au limitat a prelua (aspectul imoral) numai ideea ilustrată, însă, au preluat chiar modalitatea în care aceasta a fost exprimată prin cuvinte (redată și fixată).

În drept :

Potrivit art. 1 din Legea nr. 8/1996, Dreptul de autor asupra unei opere literare, artistice sau științifice, precum și asupra altor opere de creație intelectuală este recunoscut și garantat în condițiile prezentei legi. Acest drept este legat de persoana autorului și comportă atribute de ordin moral și patrimonial.

În continuare, același act normativ, statuează la alin. 1 al art. 3 că: Este autor persoana fizică sau persoanele fizice care au creat opera, iar la alin. (2) al aceluiași art. 3 că: Opera de creație intelectuală este recunoscută și protejată, independent de aducerea la cunoștința publică, prin simplul fapt al realizării ei, chiar în formă nefinalizată. La art. 4, alin (1), legea cadru, statuează că: Se prezumă a fi autor, până la proba contrară, persoana sub numele căreia opera a fost adusă pentru prima dată la cunoștința publică.

Potrivit art. 7 din Legea nr. 8/1996:

Constituie obiect al dreptului de autor operele originale de creație intelectuală în domeniul literar, artistic sau științific, oricare ar fi modalitatea de creație, modul sau forma de exprimare și independent de valoarea și destinația lor, cum sunt:

a) scrierile literare și publicistice, conferințele, predicile, pledoariile, prelegerile și orice alte opere scrise sau orale, precum și programele pentru calculator;

b) operele științifice, scrise sau orale, cum ar fi: comunicările, studiile, cursurile universitare, manualele școlare, proiectele și documentațiile științifice;(...).

Conform dispozițiilor art. 10 și 13 din aceeași lege, autorul unei opere are o serie de drepturi asupra operei sale.

Potrivit art. 10: Autorul unei opere are următoarele drepturi morale:

a) dreptul de a decide dacă, în ce mod și când va fi adusă opera la cunoștință publică;

b) dreptul de a pretinde recunoașterea calității de autor al operei;

c) dreptul de a decide sub ce nume va fi adusă opera la cunoștință publică;

d) dreptul de a pretinde respectarea integrității operei și de a se opune oricărei modificări, precum și oricărei atingeri aduse operei, dacă prejudiciază onoarea sau renumele sa;

e) dreptul de a retracta opera, despăgubind, dacă este cazul, pe titularii drepturilor de utilizare, prejudiciați prin exercitarea retractării.

Iar potrivit art. 13:

Utilizarea unei opere dă naștere la drepturi patrimoniale, distincte și exclusive, ale autorului de a autoriza sau de a interzice:

a) reproducerea operei;

b) distribuirea operei;

c) importul în vederea comercializării pe piața internă a copiilor realizate, cu consimțământul autorului, după operă;

d) închirierea operei;

e) împrumutul operei;

f) comunicarea publică, direct sau indirect a operei, prin orice mijloace, inclusiv prin punerea operei la dispoziția publicului, astfel încât să poată fi accesată în orice loc și în orice moment ales, în mod individual, de către public;

g) radiodifuzarea operei;

h) retransmiterea prin cablu a operei; i) realizarea de opere derivate.

Tot astfel legea recunoaște *expressis verbis* titularilor drepturilor de autor, că în salvagardarea acestor drepturi, pot solicita instanței de judecată recunoașterea drepturilor lor, constatarea încălcării acestora și pot pretinde (art. 139 alin. 1 din Legea nr. 8/1996).

2.3. Din redactarea dispozițiilor art. 1 din Legea nr. 8/1996, rezultă că autorului unei opere îi sunt recunoscute, între altele, și următoarele drepturi morale:

a) dreptul de a decide dacă, în ce mod și când va fi adusă opera la cunoștință publică;

b) dreptul de a pretinde recunoașterea calității de autor al operei (...);

d) dreptul de a pretinde respectarea integrității operei și de a se opune oricărei

modificări, precum și oricărei atingeri aduse operei, dacă prejudiciază onoarea sau renumele ei.

Aplicând normele legale precitate, cât și percepțiile doctrinare alăturate celor pretoriene, situației de fapt relevată, se pot observa și reține următoarele aspecte esențiale:

1. este titularul unei opere protejate.

Din analiza dispozițiilor legale în materie, i-a revenit doctrinei sarcina de a trasa condițiile de care depinde vocația la protecție - a unei opere - în cadrul dreptului de autor, care sunt, după opinia majoritară, în număr de trei:

a) Opera trebuie să fie rezultatul unei activități creatoare a autorului; din perspectiva acestei condiții, se observă că, atât prin filosofia sa cât și prin modul de redare al ideii, această operă - referindu-ne la paragrafele în litigiu, - este una originală, întrucât, cele două idei de fond sunt emanația spiritului creativ exclusiv al subsemnatului, degajată și construită în urma a multor ani de studiu asupra Codului civil român, concretizată în publicarea unei serii de lucrări ce au premers lucrarea Codul Civil adnotat apărută la Editura Monitorul Oficial în anul 2007, cum ar fi:

-Codul civil român adnotat, Editura Teora 2000;

-Codul civil român adnotat, Editura Sigma, 2001;

De asemenea, publicarea unor culegeri de practică judiciară aflate în conexiune cu textele Codului civil (culegeri de practică judiciară în materie civilă, comercială ș.a.): Așadar, această condiție a originalității operei este cu prisosință îndeplinită în cauză, de vreme ce, așa după cum s-a exprimat doctrina de specialitate" pentru a putea fi protejată, opera trebuie să poarte amprenta personalității, a individualității autorului, și cu atât mai puternic cuvânt, cu cât, s-a apreciat că, lipsa de noutate nu constituie un obstacol la constatarea originalității"1.

Relevant sub aspectul lămuririi conceptului de originalitate sunt precizările aduse de Organizația Mondială a Proprietății Intelectuale (OMPI) în care se arată că, Obiectul protecției prin dreptul de autor include orice operă din domeniul literar, științific și artistic, oricare ar fi modul sau forma de exprimare, iar relativ la condiția unică a originalității se indică faptul că, nu este nevoie ca ideea conținută în operă să fie nouă, dar forma în care este exprimată, fie ea literară sau artistică, trebuie să fie o creație originală a autorului, cu alte cuvinte, ea trebuie să-și aibă originea în munca de creație a autorului.

b) Opera să îmbrace o formă concretă de exprimare. Condiția apare ca fiind îndeplinită în cauza de față, în condițiile în care, opera subsemnatului (originală) a îmbrăcat de la data publicării - chiar și mai devreme, de la data manuscrisului - o formă scrisă de exprimare.

c) Condiția ca opera să fie susceptibilă de aducere la cunoștință publicului. Cum opera este susceptibilă de aducere la cunoștința publicului prin reproducere, executare, etc, se observa că, o dată cu publicarea operei subsemnatului (în anul 2007) și această condiție a fost îndeplinită.

Se observă că în privința operei subsemnatului, sunt întrunite în mod cumulativ condițiile impuse de lege și desprinse de doctrină, fiind prin urmare o operă protejată ce are deplină vocație la protecția juridică.

Încălcarea dreptului de autor de către pârâtă.

O dată stabilit că suntem în prezența unei opere protejate, se impun a fi recunoscute în patrimoniul autorului acesteia - în speță, a subsemnatului - potrivit art. 10 din Legea nr. 8/1996, între altele, următoarele drepturi morale: (lit. b) dreptul de a pretinde recunoașterea calității de autor al operei și (la lit. d) dreptul de a pretinde respectarea integrității operei și de a se opune oricărei modificări, precum și oricărei atingeri aduse operei, dacă prejudiciază onoarea sau reputația sa.

În opera publicată de pârâtă, intitulată Expunere de motive la Legea nr. 287/2009 (Noul Cod Civil), în Secțiunea a II-a intitulată Motivul emiterii actului normativ, referindu-se la Descrierea situației actuale au fost reproduse mai multe părți din opera anterioară și originală a subsemnatului, ajungând ca, textul acestora, să fie similar până aproape de identitate cu o porțiune unitară, continuă din opera subsemnatului, fără citarea sursei.

Procedând astfel, pârâtii au încălcat dreptul subsemnatului de autor asupra operei originale, fiind în prezența unui act clasic de contrafacere, precum arătăm, prin preluarea de părți din aceasta, fără citarea autorului și cu atât mai puțin, fără a avea acceptul reclamantului.

Caracterul ilicit, rezultă din chiar faptul că, prin reproducerea fără autorizație și fără citarea autorului (contrafacere) pârâta, a adus atingere drepturilor subiective personal-nepatrimoniale ale subsemnatului în calitate de adevărat creator al operei, fiind un act flagrant de uzurpare a acestui drept. Un argument în plus al ilicitității este acela că, un astfel de act, depășește cu mult sfera ilicitului civil, având și o puternică coloratură penală, o astfel de faptă fiind interzisă implicit de lege, prin incriminarea faptei că infracțiune art 140 alin. 1 lit. a) din Legea nr. 8/1996, potrivit căruia Constituie infracțiuni și se pedepsesc cu închisoare de la o lună la 2 ani sau cu amendă - statoarele fapte comise fără autorizarea sau consimțământul titularului drepturilor necunoscute de prezenta lege: a) reproducerea operelor sau a produselor purtătoare de drepturi conexe; (...).

Or, cum dreptul la paternitatea operei prezintă două aspecte : primul pozitiv, constând din dreptul de a revendica oricând calitatea de autor, iar al doilea, negativ, constând din dreptul autorului de a se opune oricărui act de uzurpare a operei sale, și față de atingerea gravă adusă operei subsemnatului de către pârât, acțiunea de față, se privește ca fiind o măsură juridică de înlăturare a atingerii aduse drepturilor subsemnatului de autor asupra operei.

Pârâtul a formulat întâmpinare , prin care invocă excepția necompetenței materiale a instanței, solicitând să se observe că, prin dispozițiile art.52 din Constituția României, republicată, referitoare la dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică, se stabilește:

și existența unei răspunderi administrativ-patrimoniale nu poate fi analizată și stabilită decât de instanțele specializate de contencios administrativ.

Nu în ultimul rând, se precizează că în cauză nu poate opera nici prorogarea legală de competență, întemeiată pe dispozițiile art 17 Cod proc. civ. Deși prevederile menționate consacră posibilitatea prorogării legale a competenței și în cazul cererilor de atragere în proces a unor terțe persoane, de natură să lărgescă sfera procesului, totuși, extinderea competenței nu poate avea loc împotriva regulilor de competență materială ce revin unor instanțe de grad diferit, întrucât s-ar aduce o atingere gravă normelor cu caracter imperativ ce reglementează competența materială și a căror încălcare este sancționată cu nulitatea absolută.

Totodată, se impune a fi observat că dispozițiile art. 151 din Legea nr.8/1996, modificată și completată, stabilesc că "Litigiile privind dreptul de autor și drepturile conexe sunt de competența organelor jurisdicționale, potrivit prezentei legi și dreptului comun", așa încât competența materială necesară soluționării cererii este cea impusă de prevederile art.52 și art.126 pct.6 din Constituția României, republicată, coroborate cu cele ale Legii nr.554/2004, modificată și completată.

Față de aceste dispoziții imperative, având în vedere atât calitatea părâtului -autoritate a administrației publice centrale, cât și obiectul cererii, considerăm că reclamantul în mod greșit s-a adresat acestei instanțe, astfel încât solicită admiterea excepției invocată și declinarea competenței soluționării acțiunii în favoarea secției de contencios administrativ a Curții de Apel București.

Excepția lipsei capacității juridice civile a Guvernului României

Pentru eventualitatea în care se va respinge excepția invocată anterior și se va reține cauza spre soluționare, invocă pe cale de excepția lipsei capacității juridice civile a Guvernului României și se solicită respingerea cererii de chemare în judecată a acestei autorități a administrației publice centrale ca inadmisibilă.

Potrivit dispozițiilor constituționale și celor ale legii speciale organizare și funcționare (Legea nr.90/2001, cu modificările și completările ulterioare), Guvernul României este autoritatea publică a puterii executive, care funcționează în baza votului de încredere acordat de Parlament și care asigură realizarea politicii interne și externe a țării și exercită conducerea generală a administrației publice, iar pentru realizarea atribuțiilor sale adoptă acte administrative de autoritate pe baza și în vederea executării legii (hotărâri și ordonanțe), în condițiile stabilite de art.102 coroborat cu art. 108 din Constituția României, republicată. Activitatea Guvernului se desfășoară în ședințe și se materializează prin adoptarea de acte administrative de autoritate pe baza și în vederea executării legii.

Prin urmare, acest organ colegial, fără personalitate juridică și fără un patrimoniu propriu, care este alcătuit din Primul-Ministru, miniștri și alți

membri stabiliți prin legea organică, poate sta în justiție, în calitate de pârât, numai în litigiile de contencios administrativ, atunci când este contestată legalitatea actelor administrative pe care le adoptă în exercitarea atribuțiilor și competențelor sale legale, în acest caz fiind în prezența unei capacități juridice speciale de drept public, fundamentată pe prevederile constituționale menționate anterior și pe dispozițiile legii speciale de organizare și funcționare; acordând acestui organ al administrației de stat dreptul de a adopta acte administrative, implicit, legea îi acordă și capacitatea de a sta în judecată în calitate de pârât, dar numai atunci când instanțele judecătorești specializate exercită, în condițiile stabilite de Constituție și de Legea nr.554/2004, controlul legalității actelor sale.

În privința capacității juridice a organelor administrației publice, este unanim admis în doctrină și jurisprudență că ele au o capacitate administrativă (capacitate juridică specială de drept public, iar nu de drept privat), prin care se înțelege aptitudinea lor de a fi subiecte în raporturile juridice administrative reclamate de realizarea competențelor, a atribuțiilor stabilite de Constituție sau de lege, iar aceste raporturi sunt guvernate de norme juridice proprii dreptului public, în general, și dreptului administrativ, în special.

De altfel, pentru soluționarea judicioasă a excepției lipsei capacității juridice civile a Guvernului României apreciem că este esențială determinarea raporturilor juridice reale dintre părți, a naturii acestora și a instituțiilor juridice aplicabile speței, dacă acestea sunt specifice dreptului public sau dreptului privat.

În acest context, potrivit prevederilor constituționale și celor ale Legii nr.90/2001, modificată și completată, raporturile juridice în care participă Guvernul României nu pot fi de natură civilă, ci numai raporturi administrative care se nasc, se modifică sau se sting prin manifestarea unilaterală de voință a acestui organ al administrației publice centrale, tăcută în exercitarea atribuțiilor și competențelor stabilite de lege, cu scopul de a produce efecte juridice, fiind evident că aceste raporturi sunt unele de putere, ce apar în sfera relațiilor sociale reglementate de normele dreptului administrativ, ramură a dreptului public, iar nu raporturi juridice civile guvernate de norme și instituții ale dreptului privat. Spre deosebire de raporturile juridice civile, în care părțile au o poziție de egalitate juridică, raporturile de drept administrativ au caractere juridice specifice, părțile acestora aflându-se într-o subordonare ierarhică, iar ele se supun principiilor proprii dreptului administrativ și jurisdicției speciale administrative.

Pe de altă parte, se impune a fi observat că susținerile privind lipsa capacității civile a Guvernului sunt confirmate, în prezent, și prin dispozițiile art.187 și urm. din Legea nr.287/2009.

Pentru motivele arătate, în măsura în care se apreciază că în speță nu sunt incidente dispozițiile art.52 din Constituția României, republicată și ale Legii nr.554/2004, se solicita a se observa că acest organ colegial nu are capacitate juridică civilă și nu poate figura ca parte în litigiul dedus judecării, astfel încât se

solicită admiterea excepției și respingerea cererii de chemare în judecată față de Guvernul României ca inadmisibilă-

Excepția lipsei calității procesuale pasive a pârâtului Guvernul României

Pronunțarea unei soluții legale și temeinice impune verificarea, atât a calității procesuale active, cât și a calității procesuale pasive, în privința pârâtului fiind necesar a se stabili că este titularul obligației ce formează conținutul raportului juridic de drept material dedus judecării.

De altfel, la formularea cererii, partea reclamantă are obligația de a indica împrejurările de fapt care au determinat-o să ceară concursul justiției, deci să arate concret în ce mod dreptul său subiectiv a fost încălcat sau nesocotit de către pârâtul chemat în judecată.

În speță, în încercarea de a justifica legitimitatea procesuală a Executivului, reclamantul a arătat că „în anul 2009, prepușii pârâtului, au redactat și publicat Expunerea de motive la Legea nr.287/2009, Noul Cod civil, unde, în Secțiunea a II-a intitulată Motivul emiterii actului normativ, referindu-se la descrierea situației actuale, se reproduc (copiază) mai multe fragmente, mai mari sau mai mici, din opera reclamantului.

Însă, fără a pune acum în discuție existența condițiilor generale ale răspunderii civile delictuale, se solicita a fi observat că însuși reclamantul prezintă în motivarea cererii, ca fiind autoare ale faptei, persoane distincte de Guvernul României, considerate neîntemeiat a se afla într-un raport de prepușenie cu pârâtul din prezenta cauză, și care nu figurează ca părți ale acestui raport de drept procesual.

În ceea ce privește inexistența raportului de prepușenie, învederează că reclamantul, în încercarea de a crea o aparență de legalitate a pretențiilor formulate, a ignorat dispozițiile constituționale și ale legilor speciale aplicabile raporturilor juridice în care participă Guvernul României.

La justificarea existenței unei răspunderi civile a Guvernului României pentru persoanele subordonate ierarhic, reclamantul nu a avut în vedere faptul că acest organ colegial nu are personalitate juridică civilă, iar membrii săi, miniștrii, sunt reprezentanți ai unor subiecte de drept distincte (mai exact ai ministerelor pe care le conduc și care au personalitate juridică), conducerea fiind exercitată de Primul-ministru care, potrivit art.13 din Legea nr.90/2001, "coordonează activitatea membrilor acestuia, cu respectarea atribuțiilor legale care le revin".

De asemenea, partea reclamantă a ignorat faptul că răspunderea membrilor Guvernului este reglementată special de dispozițiile art.109 din Constituția României, republicată, care prin alio.3 statuează: „Cazurile de răspundere și pedepsele aplicabile membrilor Guvernului sunt reglementate printr-o lege privind responsabilitatea ministerială”. Aceeași reglementare s-a regăsit anterior revizuirii Constituției în textul art.108.

Așadar, trebuia observat că. prevederile constituționale fac trimitere la norme speciale, în speță la prevederile Legii nr. 115/1999 privind

responsabilitatea ministerială, care cuprinde dispoziții derogatorii privind răspunderea membrilor Guvernului în raport cu dispozițiile civile de drept material care reglementează răspunderea juridică.

De asemenea, reglementări similare, având caracter special în raport cu dispozițiile de drept comun ale Codului civil, se regăsesc în art.31 și 32 din Legea nr.90/2001, cu modificările și completările ulterioare.

Pe de altă parte, reamintim că potrivit, dispozițiilor art.37 din Decretul nr.31/1954, persoana juridică subordonată unui organ al administrației de stat nu răspunde pentru obligațiile acestuia și, tot astfel, acesta nu răspunde pentru obligațiile persoanei juridice subordonate. În prezent, prevederi similare se regăsesc și în art.221, 222 din Legea nr.287/2009.

Prin urmare, se solicita a se observa că nu există nici un temei juridic care să justifice raportul de prepușenie invocat de partea reclamantă, și care ar putea să probeze legitimitatea procesuală pasivă a Guvernului României în prezenta cauză.

Distinct de cele precizate, vă rugăm să observați că Expunerea de motive la care face trimitere partea reclamantă a fost întocmită, în conformitate cu dispozițiile Legii nr.24/2000 și ale H.G. nr.561/2009, de către Ministerul Justiției, în calitate de inițiator al proiectului de lege menționat.

Pe cale de consecință, având în vedere faptul că actul indicat ca fiind vătămător al drepturilor reclamantului este un act pregătit al proiectului de lege, întocmii de minister în exercitarea atribuțiilor și competențelor sale legale, considerăm că tot acestei instituții îi revine și obligația corelativă de a susține legalitatea sa în prezentul litigiu.

Pentru motivele arătate, având în vedere obiectul acțiunii stabilit potrivit principiului disponibilității, solicită să se observe că nu există nici un temei juridic care să justifice chemarea în judecată a Guvernului României, această autoritate nu are atribuții și competențe pentru realizarea pretențiilor reclamantului și nu poate fi obligată la realizarea acestora, astfel încât solicită ca, prin sentința civilă ce se va pronunța, admiterea excepției invocată și respingerea acțiunii de față de această autoritate publică centrală ca fiind formulată împotriva unei persoane fără calitate procesuală pasivă.

La data de 19.01.2012 Ministerul Justiției a formulat cerere de intervenție în interesul pârâtului Guvernul României prin care solicită recunoașterea dreptului de autor în persoana reclamantului, rezultat din publicarea în anul 2007 a lucrării „Codul Civil Annotat” la Ed. Monitorul Oficial, constatarea încălcării acestui drept de pârât prin publicarea în anul 2009 a Expunerii de Motive la Legea nr.287/2009 - Noul Cod Civil, publicarea prin mijloacele de comunicare în masă a hotărârii instanței de judecată și obligarea la plata daunelor morale în valoare de 50.000 Euro.

Interesul Ministerului Justiției în formularea prezentei cereri de intervenție:

Potrivit art. 49 alin. 1 din Codul de procedură civilă, „Oricine are interes poate interveni într-o pricină ce se urmează între alte persoane”, iar, potrivit alin. 3 al aceluiași articol, cererea de intervenție „este în interesul uneia din părți când sprijină numai apărarea acesteia.”

În îndeplinirea atribuțiilor ce-i revin în domeniul elaborării actelor normative, Ministerul Justiției a inițiat proiectul de act normativ devenit Legea nr.287/2009 privind Codul Civil și, în acest sens, a întocmit, în conformitate cu Legea nr.24/2000 și HG nr.561/2009, Expunerea de motive la care face referire reclamantul.

Totodată, art.3 alin.1 pct.7 din H.G. nr.405/2007 prevede că „Secretariatul General al Guvernului are atribuția de a asigura reprezentarea Guvernului și a primului-ministru în fața instanțelor judecătorești, împreună cu ministerele care au obligația de a pune în executare actele Guvernului și deciziile primului-ministru împotriva cărora s-au formulat acțiuni în justiție, întrucât Ministerul Justiției are calitatea de inițiator al actului normativ în discuție, și anume, Legea nr.287/2009 privind Codul civil, solicită să se aprecieze că cererea de intervenție întemeiată pe textul art. 49 alin. 3 C.proc.civ este justificată aspectul interesului, motiv pentru care, în raport de prevederile art. 52 alin. 1 din Codul de procedură civilă, va solicităm încuviințarea în principiu a acesteia.

Pe fondul cauzei, pentru considerentele pe care le dezvoltă, solicită instanței admiterea intervenției pe care o formulează și să se constate că acțiunea reclamantului este neîntemeiată.

În fapt, reclamantul învederează că, în Expunerea de motive la Legea nr.287/2009, Noul Cod Civil, în Secțiunea a II a intitulată Motivul emiterii actului normativ, pârâțul a reprodus mai multe fragmente, mai mari sau mai mici, din prefața operei reclamantului Codul Civil adnotat publicată la Editura Monitorul Oficial.

Referitor la Expunerea de motive, trebuie reținut că aceasta este un act administrativ indisolubil legat de legea ale cărei soluții le prezintă și le motivează, publicându-se fie în Monitorul Oficial, fie pe pagina de internet a autorității emitentei conform art.34 din Legea nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată.

Acest act administrativ, ca parte componentă a legii, dobândește caracteristicile acesteia, inclusiv caracterul său de document ce nu intră sub protecția dreptului de autor (art.9 din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe).

Se poate spune că se încalcă dreptul de autor numai dacă acțiunea este destinată creării unei opere și chiar nu poate fi concepută încălcarea dreptului de autor („plagiatul”) afara conceptului de operă. Or, legea și, implicit, expunerea sa de motive, sunt exceptate; în mod expres incidenței legii dreptului de autor, deci nu sunt opere, în sensul aceste norme. Astfel, potrivit art. 9 lit. b) din Legea nr.8/1996, „nu pot beneficia de protecția legală a dreptului de autor (...): textele oficiale de natură politică, legislativă, administrativă (...).”

Așadar este exclusă încălcarea unui drept de autor prin preluarea unor idei sau pasaje ale unei opere în conținutul normativ sau în cel de motivare a unei legi (în sens larg, act normativ).

Pe de altă parte, precizează că reproducerea textelor în Expunerea de motive reprezintă o limitare permisă a dreptului de autor

Convențiile internaționale în domeniul protecției dreptului de autor, acquis-comunitar și legislația națională în materie prevăd posibilitatea limitării dreptului de autori anumite cazuri și cu respectarea anumitor condiții (așa-zisul „test în trei pași” - „three steps test”).

Potrivit art. 9 alin.(2) din Convenția de la Berna, „se rezervă legislațiilor țărilor Uniunii dreptul de a permite reproducerea operelor menționate în anumite cazuri speciale.; cu condiția ca o astfel de reproducere să nu aducă atingere exploatării normale a operei și să nu cauzeze un prejudiciu nejustificat intereselor legitime ale autorului.”

Articolul 13 din Acordul TRIPS² prevede că, „statele membre vor restrânge limitările drepturilor exclusive sau excepțiile de la aceste drepturi la unele cazuri speciale care nu aduc atingere exploatării normale a operei și nici nu cauzează un prejudiciu nejustificat intereselor legitime ale deținătorului dreptului.”

Potrivit art. 5 alin. (3), lit. e) din Directiva 2001/29/CE³, este permisă reproducerea operelor în cazul utilizării acestora pentru scopuri de siguranță publică și pentru buna desfășurare a procedurilor administrative, parlamentare sau judiciare.”

În plan național, legiuitorul român a preluat integral soluția prevăzută de Directivă, prevăzând că „sunt permise, fără consimțământul autorului și fără plata vreunei remunerații, următoarele utilizări ale unei opere aduse anterior la cunoștință publică, cu condiția ca acestea să fie conforme bunelor uzanțe, să nu contravină exploatării normale a operei și să nu îl prejudicieze pe autor sau pe titularii drepturilor de utilizare: a) reproducerea unei opere în cadrul procedurilor judiciare, parlamentare sau administrative ori pentru scopuri de siguranță publică (art. 33 lit. a) din Legea nr.8/1996).”

Aceasta a fost, de altfel, în esență, și abordarea celorlalte state membre ale Uniunii Europene. Cu titlu de exemplu, în Austria limitarea se referă la utilizarea operei pentru orice scop ce ține de siguranța publică, pentru derularea fără probleme a procedurilor administrative și judiciare, în Germania, limitarea privește reproducerea și comunicarea către public a unei opere în cadrul unei proceduri administrative sau judiciare, iar în Cehia, nu este încălcarea legii copyright-ului dacă opera este folosită, într-o proporție rezonabilă, în scopuri oficiale, în condițiile legii⁴ ș.a.

c. Analizând reproducerea contestată în lumina dispozițiilor convenționale și legale sus-citate, este indubitabil ca aceasta se încadrează în excepția prevăzută de art. 33 alin.(1) lit. a) din Legea nr.8/1996 și de art. 5 alin. (3), lit. e) din Directiva 2001/29/CE -limitarea dreptului de autor prin folosirea textelor în

cadrul procedurii administrative si parlamentare. Aceasta este o excepție de la obligația citării, astfel cum aceasta este stabilită la art. 33 alin. (4) pentru celelalte tipuri de limitări (prevăzute la art. 33 alin. (1) lit. b), c), e), f), i) și la alin. (2)).

Așa cum s-a arătat anterior, expunerea de motive este un document elaborat și prezentat în cadrul procedurii administrative și parlamentare de adoptare a unui proiect de i act normativ.

Instrumentul de prezentare și motivare (expunere de motive) este documentul ce însoțește actul normativ în procedura administrativă de adoptare a proiectului de lege (avizare interinstituțională și adoptare de către Guvern) și în procedura parlamentară de adoptare a legii (art. 30 alin.(1) lit. a) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative).

Expunerea de motive trebuie să detalieze cerințele care reclamă intervenția legislativă, cu referire specială la (...) „concluziile studiilor, lucrărilor de cercetare evaluărilor statistice” ce au relevat insuficiențele și neconcordanțele reglementărilor în vigoare (art. 31 alin.(1) din Legea nr. 24/2000).

Așadar specificul legilor, de regulator al raporturilor sociale, în complexitatea lor, obligă, inclusiv prin referiri exprese în textul acestora, la valorificarea în procedura administrativă și parlamentară de elaborare și adoptare, a tuturor resurselor documentare disponibile, pentru a face posibilă identificarea celor mai bune soluții legislative. Este cunoscut faptul că texte de referință ale doctrinei sunt folosite în mod constant în definirea, prin acte normative, a unor concepte și instituții de drept. Această valorificare, chiar textuală, nu are semnificația unui plagiat, ci reprezintă o reproducere care s-a realizat în condițiile limitative prevăzute de lege.

Potrivit art. 33 alin.(1), dreptul de autor poate fi limitat în scopul derulării unei proceduri administrative, dacă sunt întrunite următoarele condiții: - opera a fost adusă anterior la cunoștință publică

Lucrarea „Codul civil - adnotat, al cărei autor este domnul Florică Ciutacu, a fost publicată în anul 2007, la Editura Monitorul Oficial.

- utilizarea operei a fost făcută cu respectarea bunelor uzanțe, fără a contraveni exploatării normale a operei și fără a-l prejudicia pe autor

Doctrina și jurisprudența românească și din alte state europene au folosit o serie de criterii de delimitare a ceea ce poate fi numit generic „fair use” (termen ce reunește cele trei elemente - bune uzanțe, exploatare normală și neprejudicierea autorului):

Criteriul cantitativ și calitativ

În practica instanțelor române de aplicare a art. 33 din Legea nr.8/1996 a fost sancționată reproducerea „unor pasaje esențiale”, care priveau „partea principală a operei”.⁵ Potrivit jurisprudenței citate, limitările permise nu pot aduce atingere substanței dreptului patrimonial analizat, întrucât legea le

subordonează conformității cu bunele uzanțe, neîmpiedicării exploatării normale a operei și nestânjenirii autorului însuși în exercițiul acestui drept.

Analizând importanța criteriului cantitativ în calificarea plagiatului, Helene Maurel-Indart, folosea în lucrarea sa „Du plagiat” termenul „emprunt massif”⁶ („împrumut masiv”), iar instanțele franceze au validat reproducerea ca au un caracter de accesoriu”.

În cazul de față, dimensiunea frazelor contestate este foarte redusă (8 rânduri), ne semnificativă prin raportare atât la Expunerea de motive (un document public de circa 30 de pagini), cât și la lucrarea reclamantului (1052 pagini).

Într-o cauză similară celei prezente, reținând inexistența plagiatului, instanța arată că: „toate citatele incriminate se regăsesc în capitolul introductiv al lucrării (...), or de re regulă, partea introductivă a unei lucrări are rolul de a încadra problematica tratată în contextul general, prin evidențierea direcțiilor de evoluție și a lucrărilor de referință, astfel încât prin ea însăși plasarea în acest capitol cu caracter de maximă generalitate (...) exclude intenția de apropiere a ideilor și pasajelor redate.” (...) „originalitatea lucrării nu este generată și nu poate fi afectată de capitolul introductiv unde sunt prezentate generalități care se regăsesc într-o formă sau alta în orice manual sau curs introductiv(-..)-”⁸

Conceptul de exploatare normală

Astfel cum s-a afirmat în doctrină, pentru a se verifica „întrunirea condiției, trebuie luate în calcul atât efectele actuale, cât și pe cele potențiale, în special acele forme de exploatare a operei care, într-un anumit grad de probabilitate, ar putea dobândi o considerabilă importanță economică sau practică.”⁹ Riscurile inerente, precum „riscul de concurență iminentă”, este un element în calificarea limitării ca aducând sau neaducând atingere exploatării normale a operei.¹⁰

Or, în speță, reproducerea în partea introductivă a unui act administrativ care însoțește un act normativ de mare complexitate - Codul civil - a câtorva fraze, de mici dimensiuni, din prefața lucrării autorului nu poate avea efecte de o considerabilă importanță economică și practică, de natură a aduce atingere exploatării normale a operei de către autorul ei.

Absența unui folos patrimonial

În jurisprudența franceză se arată că analiza exploatării normale a operei și absența prejudiciului se bazează pe o verificare materială, nefiind posibil ca excepțiile admise să ofere modalități de exploatare concurente celor deținute de autor.¹¹

De asemenea, analizând caracterul rezonabil al limitării, în lumina art. 9 alin.(2) din Convenția de la Berna, doctrina arată că „pare adecvat să se pună în balanță interesele autorului prin raportare la interesele publicului, în general, în special interesul de a avea acces la informații (...)”¹² „teoria balanței intereselor fiind bine primită, ea putând face să prevaleze interesul public”.¹³

Or, limitarea prevăzută de art. 33 alin. (1) lit. a) și, în concret, reproducerea contestată, urmăresc realizarea unui interes public, respectiv motivarea riguroasă a modificărilor legislative propuse prin proiectul de act normativ, pentru o informare exhaustivă a publicului. Utilizarea operei în acest scop legitim este lipsită de orice folos patrimonial, ea urmărește un interes public, general, iar nu un interes privat.

Lipsa prejudiciului

Articolul 9 alin. (2) din Convenția de la Berna și art. 13 din Acordul TRIPS instituie posibilitatea statelor de a prevedea în legislația națională „o varietate de excepții care, în termeni economici, limitează într-o mică măsură dreptul exclusiv al autorului de a reproduce opera sa, și care, prin urmare, sunt considerate ca fiind minore.”¹⁴

Analizând situația speței, folosirea frazelor contestate în expunerea de motive -document elaborat în cadrul procedurii administrative de adoptare a unui act normativ - nu este de natură a crea un prejudiciu reclamantului, deoarece prin introducerea acestora în text neproducându-se o apropiere a ideilor sau a textului propriu-zis. Tocmai de aceea, legiuitorul român nu prevede în cazul acestui tip de folosire obligația precizării sursei și numelui autorului, obligație ce operează doar în cazul excepțiilor (limitărilor) prevăzute de art. 33 alin.(1) lit. b), c), e), f) din Legea nr.8/1996.

Un alt criteriu folosit de doctrină și jurisprudență în stabilirea compatibilității cu! bunele uzanțe din perspectiva lipsei prejudiciului constă în a verifica dacă folosirea pasajelor contestate în expunerea de motive nu substituie lectura operei originale¹⁵. Subliniem, sub acest aspect, că o expunere de motive nu poate afecta în nici un caz o operă de creație intelectual, întrucât aceasta oferă exclusiv informații despre natura, obiectul și scopul urmărit de actul normativ pe care îl însoțește, iar nu tratarea exhaustivă a unui domeniu ori a unei tematici care să implice o dezbateră doctrinară. Prin urmare, textele contestate din cuprinsul expunerii de motive nu fac inutilă lectura operei originale, nu afectează valoarea informațională a lucrării pe „piața” juridică și nu diminuează interesul publicului față de lucrarea reclamantului.

Reclamantul susține, în mod eronat, în cererea sa de chemare în judecată că cele două idei de fond sunt „emanația spiritului creativ exclusiv (...), degajată și construită în urma a multor ani de studiu asupra Codului civil român”, or conceptul „legea, ca oglindă a sxietații” era deja conturat în doctrina juridică.

Textele folosite în frazele contestate prezintă idei general cunoscute, în domeniul sociologiei juridice, disciplină văzută ca „studiu al modului în care societatea condiționează și creează dreptul”¹⁶, „studiu al interrelațiilor dintre drept și societate, având ca obiect influențele reciproce dintre ele, factorii sociali ai genezei și transformării dreptului (...)”¹⁷. Max Weber, considerat alături de Georges Gurvitch și Theodor Geiger, fondator al sociologiei juridice, „evidenția legătura dintre acțiunea socială, relațiile sociale și drept” (...) și definea dreptul ca „normă legitimă a cărei validitate este garantată din exterior”¹⁸.

Faptul că legea, în general, și, prin reducere la special, Codul civil reprezintă o oglindă a societății, reflectarea evoluției sale, iar „ideile și adevărurile generale, îndeobște cunoscute” nu pot constitui obiect al dreptului de autor. Fraze, în forme mai mult sau mai puțin apropiate celor aparținând domnului Florică Ciutacu, pot fi regăsite și în alte tratate, tocmai pentru că principiul este atât de larg cunoscut și acceptat, or de principiu, nu este plagiat „dacă se reproduce o idee comună, pe care o găsim în mai toți autorii de aceeași specialitate, chiar când se omite citarea numelui predecesorului de unde a fost luată” (...) Ele sunt atât de răspândite încât putem spune că sunt trecute în domeniul public spiritual (...) lăță de ce socotim că nu este suficient (...) să găsim un pasaj sau două reproduse de la alt autor pentru a putea formula grava acuzare de plagiat”¹⁹.

În același sens, într-un comunicat al Ministerului francez al justiției, dat publicității în 2004, se arată: „Codul civil este oglinda societății franceze (...)”²⁰

Observăm, totodată, că în literatura anglo-saxonă și americană de specialitate a fost dezvoltată așa-zisa teorie a „oglinzilor” (mirror thesis) - legea, ca oglinda, reflectare a societății: „Law is generally understood to be a mirror of society — a reflection of its customs and morals — that functions to maintain social order”²¹, „it is important so stress this mirror-image of law in relation to society, because it has far-reaching consequences for the normative concept of law, in particular internațional law”²², „law is a mirror of life, although sometimes a cracked and distorted mirror(...); and family law is a mirror too, of family life (...) the law, after all, is a mirror held up against life”²³, „for many sociological-legal exponents, the operation of law is viewed primarily as a mirror of society”²⁴, „Oliver Wendell Holmes Jr. wrote: „Law [is] a magic mirror [in which] we see reflected not only our recognized that there is, in fact, no meaningful category of mirror theories but rather immense variety of theories addressing different aspects of law as a phenomenon?”²⁵*

În ceea ce privește cererea de acordare de daune morale, apreciem că în speță nu se justifică acordarea de despăgubiri dat fiind faptul că reclamantul nu a arătat în nici fel, prin cererea sa de chemare în judecată, atingerea pe care existența în partea introductivă a expunerii de motive a pasajelor contestate ar fi adus-o onoarei și reputației sale. Reiterează, sub acest aspect, faptul că valorificarea concluziilor doctrinei juridice în instrumentul de motivare a unui act normativ ține de însăși esența legiferării și nu se poate susține că prin aceasta se aduce atingere în vreun fel onoarei și reputației doctrinarilor dimpotrivă, că se potențează valoarea juridică a susținerilor lor.

Cu privire la documentul anexat cererii de chemare în judecată în care sunt precizate diferite opinii cu privire la pretinsul plagiat, apreciem că acesta nu poate fi reținut ca probă în cauză întrucât, pe de o parte, opiniile exprimate nu reprezintă rezultatul unei expertize autorizate, iar pe de altă parte, din documentul anexat reiese că la baza exprimării lor (fie și în cadrul unor discuții amicale, informale), autorii nu au cunoscut toate aspectele relevante și

determinante pentru formarea unei opinii juridice și nici legislația națională în domeniu. Acest fapt rezultă chiar din opiniile în sine, unele dintre persoanele menționate de reclamant recunoscând în mod deschis că nu cunosc prevederile Legii nr.8/1996, iar altele abordând o atitudine rezervată și folosind expresii precum „un fel de”, „la bunul simț” etc.

În concluzie, în raport de argumentele învederate prin prezenta, solicită admiterea cererii de intervenție în interesul pârâtului Guvernul României și pe fond să respingă acțiunea reclamantului Ciutacu Florică ca neîntemeiată.

La data de 24.01.2012 reclamantul a formulat precizare la acțiune prin care, întregeste cadrul procesual sub aspect subiectiv, solicitând judecarea cauzei și în contradictoriu cu parat MINISTERUL JUSTIȚIEI, cu sediul în București, Str. Apolodor, Nr.17, sector 5..

Pârâtul Ministerul Justiției a formulat întâmpinare la acțiunea formulată de reclamant prin care solicită respingerea acțiunii ca neîntemeiată, reiterand în esență, motivele expuse în cererea de intervenție formulată.

Prioritar solutionării fondului cererii, tribunalul va analiza excepțiile necompetenței functionale a secției civile și lipsei capacității procesuale a paratului, Guvernul României, excepții puse în discuție de tribunal la termenul de dezbateri din data de 22.05.2012.

În ceea ce privește excepția necompetenței functionale, calificată astfel de tribunal, în raport de motivele de fapt și de drept invocate de paratul Guvernul României în susținerea excepției necompetenței materiale, tribunalul urmează să o respingă pentru următoarele considerente.

Prin acțiunea formulată, și ulterior precizată, reclamantul invocă încălcarea de către parate a drepturilor sale morale de autor decurgând din dispozițiile art 10 din Legea 8/1996, prin includerea și publicarea de către parate în textul Expunerii de Motive la legea nr. 287/2009- Noul Cod Civil, în capitolul Descrierea situației actuale, a unor fragmente din propria sa opera, adusa anterior la cunoștința publicului prin publicarea în anul 2007 a lucrării- Codul Civil Adnotat, apărut la editura Monitorul Oficial.

Prin urmare, cererea de față constituie o acțiune în contrafacere în materia dreptului de autor, acțiune specială pentru protecția drepturilor de autor, cu un regim juridic propriu instituit de Legea 8/1996 și cu aplicarea normelor instituite de Convenția de la Berna pentru protecția operelor literare și artistice.

În acest sens art 15 alin 1 din Convenție prevede că pentru autorii de opere literare și artistice, protejați prin prezenta Convenție, să fie, până la proba contrară, considerați ca atare și admisi, în consecință să exercite urmărirea împotriva celor care realizează contrafaceri, înaintea tribunalelor țărilor Uniunii, fiind suficient ca numele acestora să fie indicat pe opera, în modul obișnuit.

Având în vedere că prin cererea de față se solicită protecția unui drept subiectiv civil și reținând totodată, potrivit dispozițiilor art 2 pct 1 lit e c.p.civ. că în privința solutionării litigiilor civile privind contrafacerea, aparține în prima

instanța tribunalului, în complet specializat, tribunalul va respinge excepția invocată ca neîntemeiată.

În susținerea acestei soluții se au în vedere și dispozițiile art 36 alin 3 din legea 304/2004 privind organizarea judiciară în cadrul tribunalelor, precum și art 41 alin 1 din același act normativ.

În raport de competența specială a tribunalului prevăzută de art 2 lit e c.p.civ, de dispozițiile legii 8/1996, precum și de dispozițiile anterior citate, Consiliul Superior al Magistraturii a dispus constituirea, la nivelul Tribunalului București de complete specializate în materia dreptului de proprietate intelectuală, cauza fiind înregistrată pe rolul unui astfel de complet.

În ceea ce privește excepția lipsei capacității procesuale a paratului Guvernul României, tribunalul o va respinge, de asemenea ca neîntemeiată, pentru următoarele considerente.

Intr-adevăr, potrivit dispozițiilor legii 90/2001, citate de parat în întămpinare, Guvernul României ca autoritate publică a puterii executive constituie persoana juridică de drept public.

Lipsa capacității procesuale de drept privat a paratului în cauză nu are însă relevanță, având în vedere dispozițiile art 41 alin 2 c.p.civ.

Analizând cererea formulată, prin prisma motivelor invocate și a probelor administrate, tribunalul constată caracterul neîntemeiat al acesteia și urmează în consecință să o respingă, pentru următoarele considerente.

Prin cererea formulată, reclamantul a pretins încălcarea de către parat a dreptului său de autor prin includerea și publicarea în Expunerea de motive la Legea nr.287/2009, Noul Cod Civil, în Secțiunea a II a intitulată Motivul emiterii actului normativ, unor fragmente din prefața operei reclamantului Codul Civil adnotat publicată la Editura Monitorul Oficial.

Paratii s-au aparat, susținând în esență că reproducerea textelor în Expunerea de motive reprezintă o limitare permisă a dreptului de autor, neputându-se reține în speță, vreo încălcare astfel cum afirmă reclamantul.

Sustinerile paratilor vor fi reținute întemeiate de către tribunal, pentru următoarele considerente.

Potrivit art. 9 alin.(2) din Convenția de la Berna, se rezervă legislațiilor țărilor Uniunii dreptul de a permite reproducerea operelor menționate în anumite cazuri speciale.; cu condiția ca o astfel de reproducere să nu aducă atingere exploataării normale a operei și să nu cauzeze un prejudiciu nejustificat intereselor legitime ale autorului.

Totodată, articolul 13 din Acordul TRIPS prevede că, statele membre vor restrânge limitările drepturilor exclusive sau excepțiile de la aceste drepturi la unele cazuri speciale care nu aduc atingere exploataării normale a operei și nici nu cauzează un prejudiciu nejustificat intereselor legitime ale deținătorului dreptului.

Potrivit art. 5 alin. (3), lit. e) din Directiva 2001/29/CE3, este permisă reproducerea operelor în cazul utilizării acestora pentru scopuri de siguranță

publică și pentru buna desfășurare a procedurilor administrative, parlamentare sau judiciare.

Legea națională nr. 8/1996 astfel cum a fost modificată, prevede în art. 33 lit. a ca sunt permise, fără consimțământul autorului și fără plata vreunei remunerații, următoarele utilizări ale unei opere aduse anterior la cunoștință publică, cu condiția ca acestea să fie conforme bunelor uzanțe, să nu contravină exploatarea normală a operei și să nu îi prejudicieze pe autor sau pe titularii drepturilor de utilizare: a) reproducerea unei opere în cadrul procedurilor judiciare, parlamentare sau administrative ori pentru scopuri de siguranță publică.

În contextul legal menționat, tribunalul reține ca preluarea fragmentelor menționate în corpul expunerii de motive a noului cod civil nu constituie o încălcare a dreptului de autor al reclamantului, ci se încadrează astfel cum susțin parții, în excepția prevăzută de art. 33 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 8/1996 și de art. 5 alin. (3), lit. e) din Directiva 2001/29/CE -limitarea dreptului de autor prin folosirea textelor în cadrul procedurii administrative și parlamentare.

Aceasta este o excepție de la obligația citării, astfel cum aceasta este stabilită la art. 33 alin. (4) pentru celelalte tipuri de limitări (prevăzute la art. 33 alin. (1) lit. b), c), e), f), i) și la alin. (2)).

Astfel, așa cum în mod întemeiat a susținut și paratul Ministerul Justiției, expunerea de motive este un document elaborat și prezentat în cadrul procedurii administrative și parlamentare de adoptare a unui proiect de act normativ.

Instrumentul de prezentare și motivare (expunere de motive) este documentul ce însoțește actul normativ în procedura administrativă de adoptare a proiectului de lege (avizare interinstituțională și adoptare de către Guvern) și în procedura parlamentară de adoptare a legii (art. 30 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative).

Expunerea de motive nu face altceva decât să detalieze cerințele care reclamă intervenția legislativă, cu referire specială la (...) „concluziile studiilor, lucrărilor de cercetare evaluărilor statistice” ce au relevat insuficiențele și neconcordanțele reglementărilor în vigoare (art. 31 alin. (1) din Legea nr. 24/2000).

Includerea reproducerii fragmentelor menționate de reclamant în situația de excepție prevăzută de art. 33 alin. (1), este justificată având în vedere îndeplinirea condițiilor prevăzute de text, și anume - opera a fost adusă anterior la cunoștință publică, o dată ce lucrarea „Codul civil - adnotat”, a fost publicată în anul 2007 la Editura Monitorul Oficial.

Totodată, tribunalul constată îndeplinite și celelalte două condiții, și anume -utilizarea operei a fost făcută cu respectarea bunelor uzanțe, fără a contraveni exploatarea normală a operei și fără a-i prejudicia pe autor.

Condiția respectării bunelor uzanțe a fost dezvoltată în doctrină și practica judiciară, noțiunea de bune uzanțe circumscrinduse modalității concrete de reproducere, și scopului urmărit.

Astfel, este permisă reproducerea unor pasaje scurte, calificativul scurt urmând a fi apreciat de instanța în raport de lungimea și complexitatea operei pretinsă a fi contrafacută.

Astfel, în cauză, tribunalul reține îndeplinită această cerință, în contextul în care, în cazul de față, dimensiunea frazelor contestate este foarte redusă (8 rânduri), nesemnificativă prin raportare atât la Expunerea de motive (un document public de circa 30 de pagini), cât și la lucrarea reclamantului (1052 pagini).

Totodată nu se poate reține că prin preluarea acestor fragmente introductive au fost reproduse pasaje esențiale, ce priveau partea principală a operei reclamantului, de natură a-l prejudicia, printr-o exploatare abuzivă a operei, scopul reproducerii fiind acela de informare a destinatarului legii privind necesitatea modificărilor legislative aduse de noul cod civil, fără a se urmări un avantaj direct sau indirect, comercial sau economic prin reproducerea textului incriminat.

Dimpotrivă, reproducerea contestată, nu a urmărit altceva decât realizarea unui interes public, respectiv motivarea modificărilor legislative propuse prin proiectul de act normativ, pentru o informare a publicului. Utilizarea operei în acest scop legitim este lipsită de orice folos patrimonial, ea urmărește un interes public, general, iar nu un interes privat.

Reproducerea textului contestat nu supune reclamantul niciunui prejudiciu, având în vedere astfel cum s-a arătat mai sus că scopul citării a avut în vedere exclusiv informarea publicului și nu însușirea de către parți a operei reclamantului.

Reținând asadar, pentru considerentele expuse că prin preluarea în conținutul expunerii de motive a noului cod civil, a unui fragment foarte scurt introductiv, neesențial din opera reclamantului, scopul preluării fiind exclusiv acela de informare, nu au fost încălcat dreptul de autor al reclamantului, tribunalul va respinge acțiunea ca neîntemeiată.

PENTRU ACESTE MOTIVE
ÎN NUMELE LEGII
HOTĂRĂȘTE:

Respinge ca neîntemeiate excepțiile necompetenței funcționale a secției civile și lipsei capacității procesuale, a pârâtului Guvernul României.

Respinge acțiunea formulată de reclamantul Florică Citacu, cu domiciliul procesual la cab.av.Sarchizian Artin cu sediul în sector 1, București, Stirbei Voda, nr. 2, sc. 4, ap. 141 bis, în contradictoriu cu pârâții Guvernul României

cu sediul în sector 1, București, Piata Victoriei, nr. 1 și Ministerul Justiției, cu
sediul în sector 5, București, Apolodor, nr. 17 ca neîntemeiată.

Cu apel.

Pronunțată în ședința publică, azi, 29.05.2012.

PREȘEDINTE

M.I.Lupu

Red. MIL
Thred. VA

GREFIER

C.S.Baciu

2012 / 19.09.

